

LANDELIJK OPLEIDINGS PROFIEL

**LERAAR
LICHAMELIJKE
OPVOEDING
EERSTE GRAAD**

The background features several curved, dashed blue lines that sweep across the page, creating a sense of movement and design.

LANDELIJK OPLEIDINGS PROFIEL

**LERAAR
LICHAMELIJKE
OPVOEDING
EERSTE GRAAD**

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Hogeschool van Amsterdam
Bewegen, Sport en Voeding

Windesheim

**Hanzehogeschool
Groningen**
University of Applied Sciences

Instituut voor Sportstudies

COLOFON

REDACTIE

Alijd Vervoorn, SEC
RIInk communicatie | www.rinkcommunicatie.nl

AUTEURS (ALOCO)

Gielion de Wit, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Henk van der Palen, Christelijke Hogeschool Windesheim Zwolle
Emile van den Haak, De Haagse Hogeschool
Hans Mackaaij, Hogeschool van Amsterdam
Harold Hofenk, Hanzehogeschool van Groningen
Dianne van Vredendaal, Fontys Hogescholen Eindhoven

VORMGEVING

BUREAUKETEL.NL

FOTOGRAFIE

Fontys Sporthogeschool: 4, 6-7, 10-11, 13, 19,
23, 27, 31, 32, 34-38, 43-46, 54-55, 57
Rob Gieling: p. 28-29, 30, 39, 46, 48-49, 50, 60
Mike Hurkx: 20-21
Lieke Vloet: 42
Alle rechten voorbehouden.

DRUKWERK

De Productiemannen, Zevenaar

CONTACT

ALO.sportenbewegen@han.nl

VOOR WOORD

Voor u ligt het landelijk opleidingsprofiel van de leraar Lichamelijke Opvoeding. Dit profiel is opgesteld door de zes hogescholen die in Nederland de opleiding tot leraar Lichamelijke Opvoeding aanbieden en gevalideerd door de KVLO. Het profiel beschrijft wat een afgestudeerde van deze zes opleidingen op hoofdlijnen moet kennen en kunnen. Door deze opleidingskwalificaties gezamenlijk vast te stellen is geborgd dat alle gediplomeerde leraren Lichamelijke Opvoeding voldoen aan dezelfde standaard. Hiermee wordt tevens een belangrijke bijdrage geleverd aan de kwaliteit in het vakgebied van de lichamelijke opvoeding.

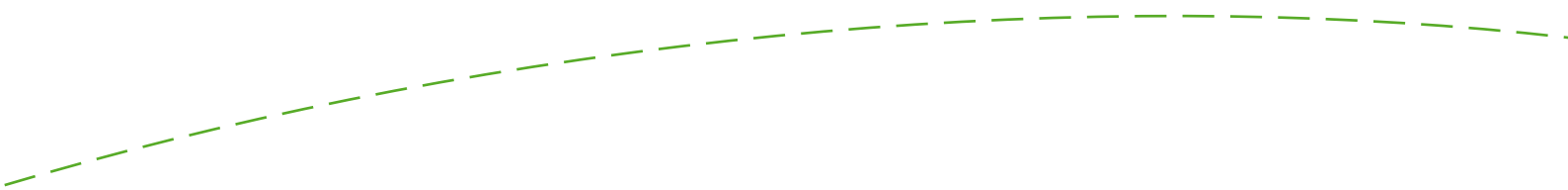
Het landelijk opleidingsprofiel is gebaseerd op het in 2010 door de KVLO opgestelde beroepsprofiel. Daarnaast is rekening gehouden met ontwikkelingen die zich nadien hebben voorgedaan en voldoet het opleidingsprofiel aan de hbo-vereisten. Het is de opvolger van de gemeenschappelijke opleidingskwalificaties uit 2005.

Het samen opstellen van dit profiel was een inspirerend proces waarbij van en met elkaar is geleerd. Het proces en resultaat dragen bij aan verdere transparantie naar de zes opleidingen en het werkveld. We hopen met dit profiel een goede bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de toekomstige leraren Lichamelijke Opvoeding en aan de ontwikkeling van het vakgebied.

*Namens het ALOCO
Gielion de Wit
Juni 2013*

INHOUD

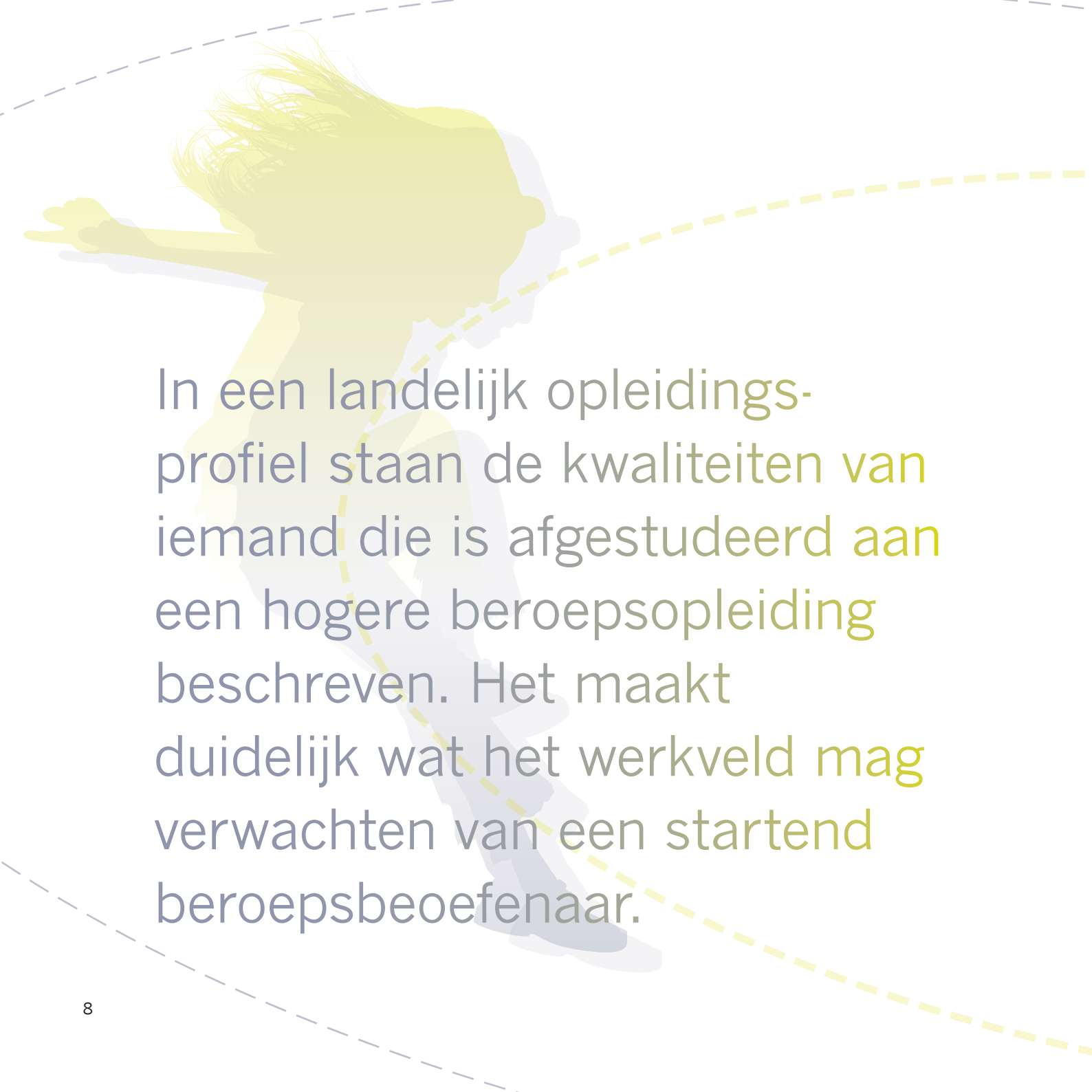

1 / INLEIDING	7
2 / BEROEPSPROFIEL LERAAR LICHAMELIJKE OPVOEDING	11
3 / ONTWIKKELINGEN SINDS 2010	21
4 / HBO-VEREISTEN	29
5 / OPLEIDINGSKWALIFICATIES LERAAR LICHAMELIJKE OPVOEDING	35
6 / SPECIFICATIE VAN KENNIS IN OPLEIDINGSKWALIFICATIES	49
7 / VALIDATIE	55
LITERATUURLIJST	56
BIJLAGE / RELATIE DUBLIN-DESCRIPTOREN	58

INLEIDING /1

A stylized, semi-transparent illustration of a person in motion, possibly a dancer or athlete, is positioned in the upper left background. The figure is rendered in shades of yellow and grey, with a dynamic pose. Dashed lines in blue and yellow arc across the page, framing the central text.

In een landelijk opleidings-
profiel staan de kwaliteiten van
iemand die is afgestudeerd aan
een hogere beroepsopleiding
beschreven. Het maakt
duidelijk wat het werkveld mag
verwachten van een startend
beroepsbeoefenaar.

HET WERKVELD

De wensen van het werkveld vormen dan ook een belangrijke bron bij het opstellen van een opleidingsprofiel. Een startende beroepsbeoefenaar is iemand die met succes een beroepsopleiding heeft afgerond en daarmee aantoonbaar voldoet aan de opleidingskwalificaties¹ zoals beschreven in het landelijk opleidingsprofiel. In dit landelijk opleidingsprofiel gaat het om de startende leraar Lichamelijke Opvoeding die is afgestudeerd aan een van de zes hogere beroepsopleidingen die de opleiding 'Leraar Lichamelijke Opvoeding' aanbiedt.

Het werkveld heeft in 2010 door de KVLO het 'Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding'² laten opstellen. Een beroepsprofiel beschrijft de kwaliteiten van een ervaren beroepsbeoefenaar. Het verschijnen van het beroepsprofiel is de aanleiding geweest om de gemeenschappelijke opleidingskwalificaties uit 2005³ aan te passen. Voor de formulering van de opleidingskwalificaties is het beroepsprofiel 'terugvertaald' naar de startende leraar LO.

Sinds de opstelling van het beroepsprofiel hebben zich ontwikkelingen in het werkveld en de maatschappij voorgedaan die van belang zijn voor het functioneren van een leraar Lichamelijke Opvoeding. Deze ontwikkelingen zijn eveneens meegenomen bij het opstellen van de opleidingskwalificaties.

Daarnaast heeft het hbo zich te houden aan nationale en internationale afspraken over het niveau van de opleidingskwalificaties. De HBO-raad heeft in

2010 een procedure voor het op- en vaststellen van landelijk opleidingsprofielen bacheloropleidingen hogescholen vastgesteld⁴. Hierin wordt ook verwezen naar de hbo-standaard. De standaard houdt rekening met de Dublin-descriptoren die het Europees hoger onderwijsniveau duiden en met de criteria die ten grondslag liggen aan de accreditatie door de NVAO. De samenstelling van dit landelijk opleidingsprofiel is conform de inhoudelijke vereisten van de HBO-raad.

LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 geeft aan de hand van het beroepsprofiel inzicht in het werkveld van de leraar Lichamelijke Opvoeding en de maatschappelijke ontwikkelingen die zich daarin voordoen. In hoofdstuk 3 staan de relevante ontwikkelingen beschreven die zich sinds de vaststelling van het beroepsprofiel in 2010 hebben voorgedaan. In hoofdstuk 4 staan de hbo-vereisten beschreven. Aan het begin van elk van deze drie hoofdstukken staat aangegeven wat de inhoudelijke consequenties zijn voor de opleidingskwalificaties.

De opleidingskwalificaties staan in hoofdstuk 5. Ze beschrijven de competenties die van pas afgestudeerde hbo'ers worden gevraagd. De competenties zijn onafhankelijk van de mogelijke opleidingsroutes. In hoofdstuk 6 zijn de kennisdomeinen uit de 'Kennissbasis leraar LO' geordend naar de competenties zoals beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 7 staat hoe de validatie van het landelijk opleidingsprofiel heeft plaatsgevonden.

¹ Opleidingskwalificaties worden beschreven in de vorm van competenties en nader uitgewerkt door middel van handelingscriteria (zie hoofdstuk 5)

² Bax, H., Driel, G. van, Jansma, F., & Palen, H. van der, 2010

³ Bax, H., Haak, E. van den, Klooster, T. van, Geerdink, F., & Palen, H. van der, 2005

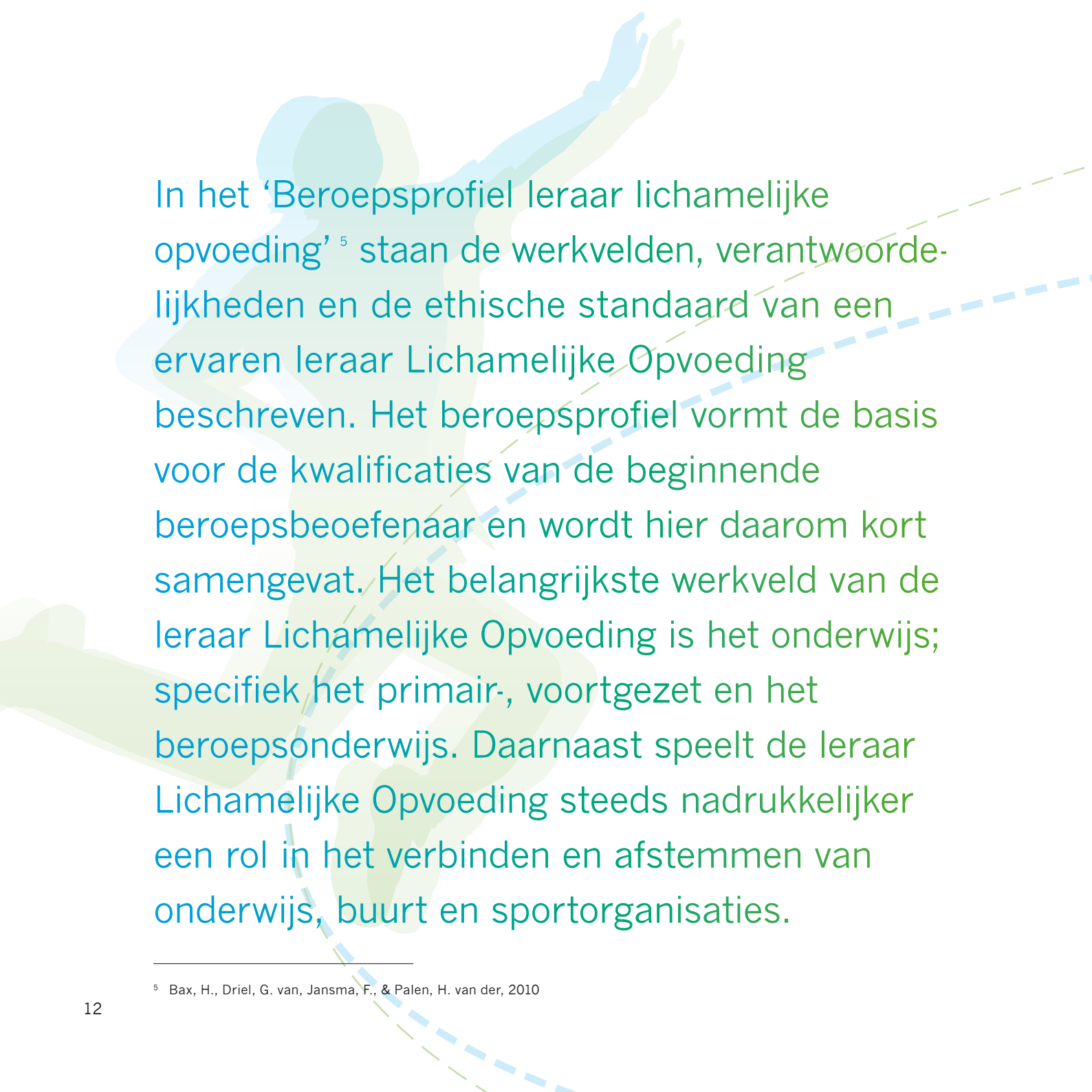
⁴ HBO-raad, 2010

BEROEPS PROFIEL /2

**LERAAR
LICHAMELIJKE
OPVOEDING**

In het ‘Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding’⁵ staan de werkvelden, verantwoordelijkheden en de ethische standaard van een ervaren leraar Lichamelijke Opvoeding beschreven. Het beroepsprofiel vormt de basis voor de kwalificaties van de beginnende beroepsbeoefenaar en wordt hier daarom kort samengevat. Het belangrijkste werkveld van de leraar Lichamelijke Opvoeding is het onderwijs; specifiek het primair-, voortgezet en het beroepsonderwijs. Daarnaast speelt de leraar Lichamelijke Opvoeding steeds nadrukkelijker een rol in het verbinden en afstemmen van onderwijs, buurt en sportorganisaties.

⁵ Bax, H., Driel, G. van, Jansma, F., & Palen, H. van der, 2010

2.1 / WERKVELDEN LERAAR LICHAAMELIJKE OPVOEDING

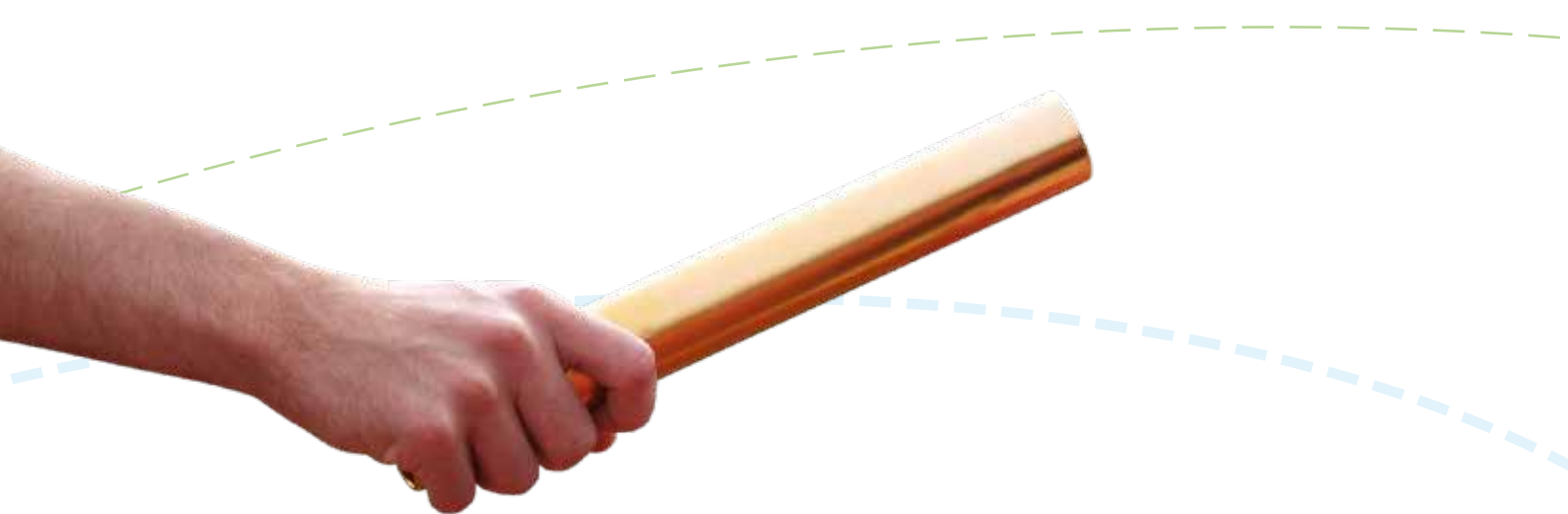
PRIMAIR ONDERWIJS

In het basisonderwijs is vanaf 2005 de bevoegdheidsregeling aangescherpt om de kwaliteit van het vak bewegingsonderwijs te verbeteren. Dit betekent dat leerlingen vanaf groep drie Lichamelijke Opvoeding moeten krijgen van een daarvoor gekwalificeerde onderwijsgevende.

‘Passend onderwijs’ staat voor maatwerk. Het proces – gericht op inhoud en kwaliteit van het zorgaanbod – om tot passend onderwijs te komen, is recent opnieuw vormgegeven. School en ouders hebben samen de verantwoordelijkheid om op basis van een indicatiestelling passende maatregelen te nemen, die erop gericht zijn de kinderen zoveel mogelijk binnen de reguliere schoolsetting op te vangen. Het heeft tot doel de leerlingen zo veel mogelijk het onderwijs te laten volgen dat hen helpt bij een optimale ontwikkeling. Het gevolg is dat er meer diversiteit ontstaat binnen het regulier onderwijs, omdat er relatief meer leerlingen met ‘een rugzak’ regulier onderwijs kunnen blijven volgen. Centraal in ‘passend onderwijs’ staan de inhoud en de kwaliteit van het zorgaanbod. Dit zal leiden tot een toename van leerlingen met gedrags- en leerproblemen en leerlingen met beperkingen en handicaps in het regulier onderwijs.

Met het meer heterogeen worden van de groepen wordt het des te belangrijker om mogelijkheden te ontwikkelen om aan kleine groepen leerlingen extra aandacht te kunnen besteden. De noodzaak om leerlingen in hun bewegingsontwikkeling beter te gaan volgen en de bevindingen te bespreken in het onderwijsteam groeit. Deze bevindingen kunnen wellicht leiden tot het inschakelen van extra zorgaanbod in de vorm van motorische remedial teaching.

Door de invoering van ‘passend onderwijs’ kunnen leerlingen met een zorgvraag vaker regulier onderwijs volgen, waardoor relatief minder kinderen zullen instromen in het speciaal onderwijs. Het gevolg daarvan is dat de zwaarte van de problematiek van de leerlingen in het speciaal onderwijs toe zal nemen. De leraar Lichamelijke Opvoeding moet ook binnen het speciaal onderwijs in staat zijn om voor elke leerling een goed aanbod van Lichamelijke Opvoeding te creëren.

VOORTGEZET ONDERWIJS

Met de vernieuwingen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs⁶ is Lichamelijke Opvoeding een leergebied geworden met mogelijkheden voor vakoverstijgende projecten. In de onderbouw is nadrukkelijk meer aandacht voor actuele activiteiten gekomen, waarbij samenwerking met partners buiten de school noodzakelijk en wenselijk is. De eerste drie leerjaren van het vmbo behoren bij de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Een beroepsbeoefenaar moet daarom voldoen aan de kerndoelen voor vmbo-, havo- en vwo-leerlingen. De diversiteit aan leerlingen binnen het vmbo vergt een veelheid aan programma's, soms resulterend in organisatorische problemen en pedagogische dilemma's. Naast de reguliere lichamelijke opvoeding komt het bewegen hier ook voor in de vorm van motorische remedial teaching en lichte vormen van bewegingstherapie.

In de bovenbouw van het havo en vwo komt Lichamelijke Opvoeding voor in het voor alle leerlingen verplichte gemeenschappelijke deel. Daarnaast hebben havo- en vwo-scholen de mogelijkheid om het vak Lichamelijke Opvoeding ook als examenvak

'Bewegen, Sport en Maatschappij' (BSM) aan te bieden. Ook gaan steeds meer vmbo-scholen over tot het aanbieden van het keuze-examenvak LO2. De leraar Lichamelijke Opvoeding is gekwalificeerd om beide examenvakken te verzorgen.

Een nieuwe ontwikkeling is de sportklas, waarbij Lichamelijke Opvoeding meer is dan het verplichte deel in het schoolprogramma. Sporten wordt hier gebruikt als middel om andere vaardigheden te ontwikkelen. Succesvol is de ontwikkeling van het beroepsvoorbereidende intersectorale programma Sport, Dienstverlening en Veiligheid (SDV).

MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS

Na intensieve belangenbehartiging is lichamelijke opvoeding weer een plek aan het verwerven in het curriculum van het mbo. Verschillende partijen beamen dat voor deze mbo-leerlingen lichamelijke opvoeding binnen het onderwijs een vast programma-onderdeel zou moeten zijn. Het platform Sport, Bewegen en Onderwijs streeft naar het besteden van 5% van de onderwijstijd aan sporten en bewegen.

De mbo-opleiding Sport en Bewegen (niveau 2, 3 en 4) wordt momenteel op ruim 30 ROC's aangeboden. Het geven van lessen sport en bewegen op dit type opleidingen vraagt om specifieke kennis en vaardigheden van de leraar Lichamelijke Opvoeding. De leraar Lichamelijke Opvoeding biedt niet alleen les-

⁶ Zoals voorgesteld door de Taakgroep Vernieuwing Basisvorming. Scholen krijgen meer beleidsvrijheid en keuze-mogelijkheden zodat mogelijkheden voor vakoverstijgende projecten ontstaan.

sen bewegen en sport aan maar vervult binnen deze opleidingen ook een rol als opleidingsdocent.

OMGEVING ONDERWIJS EN SPORT

Vanuit de rijksoverheid is een brede impuls gegeven om onderwijs meer te verbinden met sport en cultuur. Het belangrijkste instrument hierbij is de invoering van combinatiefunctionarissen⁷. Een combinatiefunctionaris is een werknemer die is aangesteld bij één werkgever, maar werkzaam is binnen twee sectoren: onderwijs en sport, of onderwijs en cultuur.

Bij de ontwikkeling richting de 'brede school' en initiatieven tot een meer integrale aanpak van sport en bewegen vanuit de gemeente, zal vaak een beroep worden gedaan op het onderwijs en daarmee de leraar Lichamelijke Opvoeding. In de praktijk leidt dit momenteel tot het aanstellen van meer vakleerkrachten binnen de 'brede school' om interessecursussen en/of schoolsportprogramma's te ontwikkelen. Deze leerkrachten krijgen een bredere taakomschrijving, waardoor zij niet alleen lesgeven binnen schooltijden maar ook binnen de 'brede school' bijvoorbeeld een sportief tussen- en naschools aanbod voor leerlingen ontwikkelen in samenwerking met sportverenigingen.

De leraar Lichamelijke Opvoeding speelt steeds nadrukkelijker een rol in het verbinden en afstemmen van onderwijs, buurt en sportorganisaties.

⁷ Tegenwoordig ook buurtsportcoaches

2.2 / VERANTWOORDELIJKHEDEN LERAAR LICHAMELIJKE OPVOEDING

In het beroepsprofiel wordt de ervaren leraar Lichamelijke Opvoeding uitgetekend aan de hand van de volgende zeven verantwoordelijkheden.

DE LERAAR LICHAMELIJKE OPVOEDING HEEFT:

INTERPERSOONLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

De leraar is verantwoordelijk voor het leef- en werkklimaat in de groepen waarmee hij werkt. Hij zorgt voor een op samenwerking gerichte sfeer, waarin hij en zijn leerlingen prettig en open met elkaar omgaan. Hij bevordert daarbij de competenties van leerlingen om zelfstandig die samenwerking en omgangsvormen met elkaar kunnen onderhouden. Hij doet dat op een professionele, planmatige manier door zijn kennis en vaardigheden op dit gebied te onderhouden en in praktijk te brengen.

PEDAGOGISCHE VERANTWOORDELIJKHEID

De leraar is verantwoordelijk voor het realiseren van een veilige en stimulerende leeromgeving in de lessen Lichamelijke Opvoeding. Door zijn leerlingen te stimuleren, te motiveren en te begeleiden, zorgt hij ervoor dat zij zich sociaal-emotioneel en moreel verder kunnen ontwikkelen. Daarbij houdt hij rekening met de culturele diversiteit en schenkt hij aandacht aan gezondheid en een actieve leefstijl. Hij realiseert zo een veilige en stimulerende leeromgeving zowel voor de groepen waarmee hij werkt als voor individuele leerlingen. Daarvoor onderhoudt hij zijn kennis en vaardigheden op pedagogisch gebied op een professionele, planmatige manier.

(VAK)INHOUDELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

De leraar is verantwoordelijk voor het plannen, realiseren en evalueren van krachtige leeromgevingen in bewegings- en sportsituaties voor de groepen waarmee hij werkt en voor individuele leerlingen. Hij zorgt ervoor dat de leerlingen zich de gestelde doelstellingen van het leergebied lichamelijke opvoeding eigen maken. Hij doet dat door zijn vakinhoudelijke en didactische kennis en vaardigheden te onderhouden en in praktijk te brengen.

ORGANISATORISCHE VERANTWOORDELIJKHEID

De leraar is verantwoordelijk voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer in de groepen waarmee hij werkt. Hij werkt overzichtelijk en zorgt ervoor dat zijn leerlingen voldoende houvast en structuur hebben om succesvol te kunnen leren. Hij draagt verantwoordelijkheid om zijn kennis en vaardigheden op dit gebied op peil te houden.

DE LERAAR LICHAMELIJKE OPVOEDING HEEFT VERANTWOORDELIJKHEID:

IN HET **SAMENWERKEN** MET COLLEGA'S

De leraar is verantwoordelijk voor een goede communicatie en samenwerking met zijn collega's en is samen met hen verantwoordelijk voor het pedagogisch en didactisch klimaat in de school. Hij draagt bij aan een goede en productieve werkverhoudingen in de schoolorganisatie, de vaksectie en andere onderwijs- en projectteams waaraan hij deelneemt. Ook levert hij een bijdrage aan de werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd om de onderwijsorganisatie goed te laten functioneren.

IN HET **SAMENWERKEN** MET DE OMGEVING VAN DE SCHOOL

De leraar is verantwoordelijk voor een goede communicatie en afstemming met ouders of verzorgers van zijn leerlingen en met anderen die bij de vorming en opleiding van zijn leerlingen betrokken zijn. Hij zorgt op een professionele wijze voor een goede samenwerking met hen. Hij stelt zich op de hoogte van maatschappelijke ontwikkelingen en onderzoeken met betrekking tot onderwijs in brede zin.

VOOR DE EIGEN **PROFESSIONELE** **ONTWIKKELING**

De leraar is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn beroepsuitoefening en zijn professionele ontwikkeling. Hij onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt zijn opvattingen over het leraarschap en zijn bekwaamheid als leraar en hij verantwoordt de wijze waarop hij die in de praktijk brengt.

2.3 / DE ETHISCHE STANDAARD VAN DE LERAAR LICHAAMELIJKE OPVOEDING

Met de ethische standaard brengt de leraar Lichamelijke Opvoeding zijn visie op de professionele verantwoordelijkheid van het beroep onder woorden, in samenhang met de waarden van waaruit hij sturing geeft aan zijn professionele handelen.

ETHISCHE UITGANGSPUNTEN

De leraar is intentioneel betrokken bij de leerlingen en gericht op de ontwikkeling van hun potenties. Daarbij is hij zich bewust van zijn verantwoordelijkheid ten opzichte van de samenleving, de beroepsgroep en zijn persoonlijke vormgeving van het beroep.

SPECIFIEKE KENMERKEN

In de lessen Lichamelijke Opvoeding speelt het omgaan met lichamelijkheid een dominantere rol dan bij andere lessen. Bovendien vinden de lessen Lichamelijke Opvoeding plaats in een specifieke accommodatie, vaak afgezonderd van de verdere schoolomgeving. Daarom is het zinvol om met vakcollega's en in het verlengde van de beroeps-ethische uitgangspunten afspraken te maken over gedragsrisico's die specifiek gelden voor de leraar Lichamelijke Opvoeding.

ONTWIKKE LINGEN /3

SINDS 2010

Sinds het vaststellen van het beroepsprofiel in 2010 hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn op de opleidingskwalificaties. Uit deze ontwikkelingen zijn werkzaamheden af te leiden die in de nabije toekomst zullen bijdragen aan het succesvol handelen van de leraar Lichamelijke Opvoeding. Deze werkzaamheden en belangrijke ontwikkelingen worden in dit hoofdstuk toegelicht.

3.1 / DE INVLOED VAN ONTWIKKELINGEN OP HET OPLEIDINGSPROFIEL

Verskillende rapporten wijzen op een toenemende aandacht voor het stimuleren van een gezonde en actieve leefstijl (beperken van overgewicht), herkennen (en mede ontwikkelen) van jeugdig sporttalent, uitdragen van kernwaarden als respect, bevorderen van participatie en sociaal maatschappelijke integratie en bijdragen aan sociale veiligheid binnen onderwijs.

Voor de opleiding van leraren Lichamelijke Opvoeding wordt gepleit voor een brede professionele basis en vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheden. Dit vereist een stevige theoretische kennisbasis (zie hoofdstuk 6). Bovendien moet de leraar LO tegenwoordig over de capaciteiten beschikken om de sportgerelateerde

onderdelen van de vakken BSM, LO1, LO2 en SDV te kunnen verzorgen. Wat de kwalitatieve gevolgen van ontwikkelingen in het mbo voor de toekomst van de leraar lichamelijke opvoeding zijn, is nog niet duidelijk.

De vakinhoudelijke verantwoordelijkheid uit het beroepsprofiel is in navolging van de Onderwijscoöperatie (zie paragraaf 3.2) in het opleidingsprofiel verruimd met 'vakdidactisch' handelen. Hiermee zijn de drie bekwaamheidseisen die de coöperatie stelt vertegenwoordigd.

3.2 / TOEKOMSTSCENARIO'S, ONTWIKKELINGEN, KANSEN EN OLYMPISCHE AMBITIES

De werkgroep 'Toekomstvisie LO 2028' heeft een toekomstverkenning uitgevoerd. In het rapport 'Human movements and sports in 2028'⁸ werpt de werkgroep aan de hand van scenario's een blik op de toekomst van het vak Lichamelijke Opvoeding. Naast het scenario 'lichamelijke opvoeding' lijken 'wegwijs in bewegingscultuur' en 'gezonde en actieve leefstijl' realistische scenario's waar de opleiding rekening mee moet houden. De conclusie van de werkgroep is dat de pedagogische context centraal staat en de scenario's daarop voortborduren. Dat houdt in dat de lesinhoud van het vak Lichamelijke Opvoeding zich zal verbreden.

'Fundament onder Olympische ambities, sectorplan sportonderzoek en -onderwijs 2011-2016'⁹, pleit voor een stevige theoretische kennisbasis voor leraren Lichamelijke Opvoeding. Leraren Lichamelijke Opvoeding spelen een belangrijke rol bij het stimuleren van leerlingen tot een gezonde beweging en leefstijl. Bovendien worden deze leraren gezien als een schakel bij het identificeren en ontwikkelen dan wel doorverwijzen van jeugdig sporttalent.

Tijdens het IOC-congres in december 2012 in Amsterdam bleek dat in andere landen veel aandacht wordt besteed aan Olympische educatie binnen opleidingen tot leraar Lichamelijke Opvoeding. Lessen Lichamelijke Opvoeding lenen zich voor overdacht van Olympische kernwaarden zoals excelleren, respect en vriendschap. NOC*NSF adviseert daarom ook in Nederland aandacht te besteden aan Olympische educatie op de ALO-opleidingen.

Het Mulier Instituut¹⁰ heeft in opdracht van de ministeries OCW en VWS een onderzoek gedaan naar kansen voor de toekomst op het gebied van sport, bewegen en onderwijs. Kansen worden gezien in het breder benutten van sport en bewegen. Hierbij is onder meer gekeken naar het bevorderen van participatie en sociaal-maatschappelijke integratie, het beperken van overgewicht onder jeugd en de ontwikkeling van toptalent. Voor de leraar Lichamelijke Opvoeding betekent dat op deze gebieden deskundigheid is gewenst.

⁸ Brouwer, B., Aldershof, A., Bax, H., Berkel, M. van, Dokkum, G. van, Mulder, M. & Nienhuis, J., 2011

⁹ Veldhoven, N. van, & Vucht-Tijssen, L. van, 2011

¹⁰ Lucassen, J., Wisse, E., Smits, F., Beth, J., & Werff, H. van der 2011

3.3 / ONDERWIJS-COÖPERATIE

De Onderwijscoöperatie wordt gevormd door de belangrijkste onderwijs-beroepsverenigingen in Nederland en werkt samen met leraren uit het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs aan een sterke beroepsgroep. Ondanks de verschillen tussen de onderwijssectoren en de grote variatie in wat van leraren wordt gevraagd, heeft de Onderwijscoöperatie drie bekwaamheidseisen beschreven die voor elke leraar gelden: vakinhoudelijke, vakdidactische, en pedagogische bekwaamheden.

In de Herijking¹¹ stelt de Onderwijscoöperatie dat het geven van goed onderwijs een brede professionele basis vereist en in het document zijn de drie bekwaamheden verder uitgewerkt.

¹¹ Onderwijscoöperatie, 2012

3.4 / KENNISBASIS

Kennis speelt bij competentiegericht leren en opleiden een belangrijke rol, naast het aanleren, verbeteren en verder ontwikkelen van vaardigheden en attitudes. Tijdens het project '10voordeleraar, werken aan kwaliteit', is voor de leraar Lichamelijke Opvoeding de Kennisbasis LO¹² opgesteld. De Kennisbasis LO wordt opgevat als een gedeeld fundament voor het opleiden van leraren Lichamelijke Opvoeding. In dit landelijk opleidingsprofiel wordt aangegeven hoe de kennisdomeinen uit de kennisbasis aansluiten bij de opleidingskwalificaties (zie hoofdstuk 6).

¹² Asperen, J. van, Aldershof, A., Driel, G. van, Haak, E. van den, Kruijsdijk, H. van, & Mulder, M.J., 2012

3.5 / BEVOEGDHEID EXAMENVAKKEN

In het Regioplan Beleidsonderzoek¹³ is vastgesteld dat de leraar Lichamelijke Opvoeding voldoende competent is om de volgende vakken ook te verzorgen: Bewegen, Sport en Maatschappij (BSM), Lichamelijke opvoeding I (algemeen deel), Lichamelijke opvoeding II (LO2) en het intersectorale programma Sport, Dienstverlening en Veiligheid (SDV) voor wat betreft de sport. De lerarenopleidingen Lichamelijke Opvoeding mogen deze aanvullende bevoegdheden vermelden op het diploma.

¹³ Berndsen, F., & Paulussen, M., 2011

3.6 / MASTERPLAN BEWEGEN EN SPORT IN HET MBO

Het 'Masterplan Bewegen en Sport in het Mbo - Van Sprint naar Duurloop'¹⁴, was een deelproject van het 'Beleidskader sport, bewegen en onderwijs'¹⁵. Het masterplan had als doelstelling het duurzaam implementeren van bewegen en sport binnen het mbo. In de eindrapportage¹⁶ wordt verslag gedaan van de resultaten. Een van de resultaten is dat 50% van de mbo-scholen na het project een structureel sportaanbod ontwikkeld heeft uit eigen middelen. Op scholen met een aanbod voor sport en bewegen blijkt dat de gemiddelde fitheid van de leerlingen is gestegen.

Knelpunten die mbo-scholen aangeven voor uitbreiding van het sport- en beweegaanbod zijn gebrek aan financiën, accommodaties en personeel. Het lichtdalende percentage docenten Sport en Bewegen op niveau 5 wordt als een zorgelijke trend aangeduid. Om kosten te reduceren maken scholen meer gebruik van stagiaires en instructeurs op niveau 4 (of lager). Wat de kwalitatieve gevolgen van ontwikkelingen in het mbo voor de toekomst van de leraar Lichamelijke Opvoeding zijn, is nog niet duidelijk.

¹⁴ Faber, J., 2010

¹⁵ Bussemaker, J., Bijsterveldt-Vliegenthart van, M., & Dijkma, S., 2008

¹⁶ Platform Sport, Bewegen en Onderwijs, 2012

3.7 / KWANTITATIEVE EN KWALITATIEVE TOENAME

De 'Onderwijsagenda, Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl in en rondom de school, 2012-2016'¹⁷ is in opdracht van de ministeries OCW en VWS door de PO-raad, VO-raad en MBO-raad opgesteld. De agenda heeft tot doel scholen te stimuleren tot een schoolbeleid dat leidt tot een kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en gezondleefstijl-aanbod in en rondom de school. De agenda versterkt het beeld dat de functie van leraar Lichamelijke Opvoeding zich verbreedt in de richting van gezondheidsopvoeding.

¹⁷ Putten, H, van der, Oostrom H, van, Faber, J., 2012

A woman with curly brown hair, wearing a black long-sleeved shirt and a necklace, is sitting at a desk. She is looking towards a man on the left, who is partially visible. On the desk is a black ASUS laptop. The background is a white brick wall with a large green circular object on the left. A dashed white line curves across the image. The text 'HBO-VEREISTEN /4' is overlaid on the image.

HBO- VEREISTEN /4

Bij het formuleren van de opleidingskwalificaties is rekening gehouden met de vier kenmerken van een startend beroepsbeoefenaar uit de hbo-standaard¹⁸ : een gedegen theoretische basis, onderzoekend vermogen, professioneel vakmanschap en beroepsethiek & maatschappelijke oriëntatie.

¹⁸ HBO-raad, 2009

DE INVLOED VAN HBO-VEREISTEN OP HET OPLEIDINGSPROFIEL

In deze vier kenmerken zijn de Dublin-descriptoren en de criteria voor accreditatie door de NVAO (zie bijlage) vertegenwoordigd. Op basis van de vier hbo-vereisten zijn handelingscriteria toegevoegd die appelleren aan een onderzoekend en innovatief vermogen, internationale oriëntatie, ondernemende houding en ethisch handelen. Verder is er aandacht voor duurzaamheid en valorisatie. De gedegen theoretische kennis die vereist is om succesvol te kunnen handelen, is opgenomen in de kennisbasis LO (zie hoofdstuk 6). De vier kenmerken uit de hbo-standaard zijn:

4.1 / GEDEGEN THEORETISCHE BASIS

Bij elke standaard behoort een hoeveelheid basiskennis. Het gaat hierbij om de theoretische bagage die startende beroepsbeoefenaren de basis biedt om kritisch en creatief naar het eigen vakgebied te kunnen kijken, hier dus de lichamelijke opvoeding. Deze kennis is vastgesteld en geborgd in de Kennisbasis LO (zie ook paragraaf 3.3). Deze kennisbasis is onlosmakelijk verbonden met het hbo-bachelorniveau.

4.2 / ONDERZOEKEND VERMOGEN

Van startende leraren Lichamelijke Opvoeding mag het werkveld verwachten dat ze niet alleen de geleerde kennis van hoog niveau kunnen vertalen en gebruiken in de praktijksituatie. Het is daarnaast van groot belang dat ze over een onderzoekend vermogen beschikken dat leidt tot reflectie, tot evidence-based practice en tot innovatie.

4.3 / PROFESSIONEEL VAKMANSCHAP

Vakmanschap is onlosmakelijk verbonden met de opleidingen tot leraar Lichamelijke Opvoeding. De startende beroepsbeoefenaar moet beschikken over competenties die nodig zijn om in de praktijk goed te kunnen functioneren. Voor de opleidingen betekent dit dat studenten reeds ervaringen op moeten doen in de beroepspraktijk tijdens de opleiding. Ook het hebben van een internationale oriëntatie maakt onderdeel uit van het vakmanschap, evenals het beschikken over een ondernemende houding.

4.4 / BEROEPSETHIEK EN MAATSCHAPPELIJKE ORIËNTATIE

Van startende leraren Lichamelijke Opvoeding wordt verwacht dat ze relaties kunnen leggen met maatschappelijke en ethische vraagstukken. Ze dienen te beschikken over een culturele bagage. Het gaat om het bewustzijn van de betekenis van de geleerde kennis en vaardigheden in een maatschappelijke context. Van startende beroepsbeoefenaren mag worden verwacht dat zij beschikken over het vermogen om kennis kritisch te beoordelen aan de hand van morele waarden.

/5 OPLEIDINGS KWALIFICATIES

Op basis van het beroepsprofiel en de nieuwe ontwikkelingen zijn gemeenschappelijke opleidingskwalificaties opgesteld. De opleidingskwalificaties bestaan uit zeven competenties die worden geconcretiseerd door middel van handelingscriteria. Om de competenties beter te positioneren zijn enkele handelingscriteria verschoven in vergelijking met het beroepsprofiel.

COMPETENTIES

Een competentie is het geïntegreerde geheel van kennis, vaardigheden en attituden dat in een bepaalde context leiden tot succesvol handelen.

HANDELSCRITERIA

Een handelingscriterium beschrijft in waarneembaar gedrag wat een student aan het einde van de opleiding moet 'kennen, kunnen en willen' ofwel de 'learning outcomes' die horen bij de competenties. Op de volgende pagina's worden de zeven competenties die zijn opgenomen in het opleidingsprofiel en de bijbehorende handelingscriteria verder omschreven.

5.1/ INTERPERSOONLIJK HANDELEN

Dit behelst naast aspecten van communicatie ook de aandacht voor zaken als een veilig klimaat en de ontwikkeling van een gezonde leefstijl die bijdraagt aan een leven lang bewegen en sporten.

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding:

1.1	geeft het goede voorbeeld in communicatie en omgangsvormen voor de leerlingen;
1.2	schept een fysiek en emotioneel veilig bewegingsklimaat gericht op optimale ontwikkelingskansen voor sport en bewegen;
1.3	toont belangstelling voor sportparticipatie en bewegingservaringen van de leerlingen;
1.4	betrekt leerlingen bij de vormgeving van een veilig beweeg-, sport- en leerklimaat;
1.5	draagt bij aan integratie van en samenwerking tussen leerlingen met een verschillende culturele achtergrond of seksuele gerichtheid;
1.6	stimuleert leerlingen tot een gezonde en actieve leefstijl met sport- en bewegingsactiviteiten.

5.2 / PEDAGOGISCH HANDELEN

In deze competentie gaat het om het professioneel en planmatig onderhouden van kennis en vaardigheden op pedagogisch gebied. Daarmee creëert de leraar een veilige en stimulerende leeromgeving voor leerlingen zodat zij zich sociaal-emotioneel en moreel verder kunnen ontwikkelen, rekening houdend met culturele diversiteit en aandacht schenkend aan gezondheid en actieve leefstijl. Aan deze competentie is de omgang en afstemming met ouders toegevoegd.

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding:

-
- 2.1 analyseert het sociale klimaat van de groep;
-
- 2.2 werkt aan een pedagogisch klimaat dat bijdraagt aan zowel zelfstandig als samenwerkend leren;
-
- 2.3 streeft voor de individuele leerling naar een persoonlijk en positief ontwikkelingsklimaat;
-
- 2.4 signaleert problemen en belemmeringen in de ontwikkeling van leerlingen (fysiek, motorisch, sociaal-emotioneel en cognitief);
-
- 2.5 bespreekt gesignaleerde gedragsproblemen in het onderwijsteam;
-
- 2.6 onderhoudt waar nodig contact met ouders/verzorgers en gaat op een professionele manier om met informatie over leerlingen;
-
- 2.7 verantwoordt professionele opvattingen en werkwijze met betrekking tot individuele leerlingen aan ouders en andere belanghebbenden;
-
- 2.8 evalueert zijn pedagogische aanpak en stelt deze zo nodig bij, voor de hele groep en/of voor individuele leerlingen.
-

5.3 / VAKINHOUDELIJK EN VAKDIDACTISCH HANDELEN

Dit is de kern van het leraarschap. Het betreft het volledige lesgeven op microniveau, dus alles wat gericht is op bewegen en sport met leerlingen binnen de onderwijsinstelling als onderdeel van het curriculum.

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding:

Plannen

3.1	analyseert het sport- en bewegingsniveau van de leerlingen;
3.2	analyseert de wijze waarop leerlingen als groep en individu deelnemen aan bewegings- en sportsituaties;
3.3	maakt jaarplannen en lessenreeksen passend binnen het vakwerkplan Lichamelijke Opvoeding van de school;
3.4	ontwerpt bewegingssituaties die gevarieerd, attractief, uitvoerbaar, veilig en bijdragen aan een gezonde en sportieve leefstijl;
3.5	ontwerpt aangepaste beweegsituaties voor individuele leerlingen;

Uitvoeren

3.6	legt de bedoeling van de leersituaties uit op het niveau van de leerlingen;
3.7	doceert ondersteunende theorie binnen het leergebied bewegen en sport (LO2, BSM en de sportrelevante onderdelen uit SDV);
3.8	demonstreert de mogelijke uitvoeringswijzen in bewegingssituaties op een aan de leerlingen aangepast niveau of laat dit doen;
3.9	ondersteunt en beveiligt het oefenen van leerlingen door het geven van aanwijzingen en/of passende hulpverlening(technieken);
3.10	neemt samen met leerlingen maatregelen om leersituaties vlot en veilig te laten verlopen;

-
- 3.11** past verschillende didactische werkvormen, (digitale) leermiddelen en organisatieprincipes toe tijdens de lessen en verandert deze waar nodig;
-
- 3.12** past leersituatie voor groep en individu aan op basis van vastgestelde vooruitgang of belemmeringen;
-
- 3.13** differentieert in de klassensituatie naar bewegingsinteresse en -niveau en let op het effect hiervan op de leerlingen;
-
- 3.14** houdt rekening met het individuele perspectief van de leerlingen in de verschillende bewegingssituaties;
-
- 3.15** schat bij ongelukken situaties in en handelt in overeenstemming met de ernst van het ongeval en het schoolprotocol;
-

Evalueren

- 3.16** observeert binnen de lessen Lichamelijke Opvoeding vorderingen van leerlingen en legt deze vast, werkt met leerlingvolgsystemen en portfolio's;
-
- 3.17** ontwerpt met behulp van bestaande observatie- en evaluatie-instrumenten een programma van toetsing en afsluiting;
-
- 3.18** meet binnen de lessen of in aparte sessies verschillende aspecten van de bewegingsontwikkeling van leerlingen;
-
- 3.19** trekt op basis van observaties conclusies over bewegingsontwikkeling en bespreekt deze zo nodig met leerlingen, ouders en collega's;
-
- 3.20** leert leerlingen om observatie- en evaluatie-instrumenten te gebruiken, zodat zij elkaars vorderingen kunnen waarnemen en vastleggen;
-
- 3.21** gebruikt evaluatiegegevens voor de vervolgbeoordeling van leerprocessen binnen lessen en lessenreeksen;
-
- 3.22** stelt op grond van evaluaties planningsdocumenten bij.
-

5.4 / ORGANISATORISCH HANDELEN

In deze competentie ligt de focus op het organiseren van bewegen en sport binnen de onderwijsinstelling maar overstijgend en doorsnijdend aan de lessen: het mesoniveau.

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding:

-
4.1	ontwerpt en organiseert voor en met leerlingen een aansprekend sport- en beweegaanbod voor het schoolsportprogramma buiten de lessen;
-
4.2	werkt op projectmatige wijze aan activiteiten;
-
4.3	organiseert evenementen in schoolverband;
-
4.4	begeleidt en coacht leerlingen bij het deelnemen aan schoolsporttoernooien en ander buitenschools bewegingsaanbod.
-

5.5 / SAMENWERKEN MET COLLEGA'S

In deze competentie is het samenwerken met collega's binnen het vak Lichamelijke Opvoeding en collega's van andere vakken ondergebracht.

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding:

5.1	maakt afspraken over beroepsethische uitgangspunten met collega's met de beroepscode LO* als basis;
5.2	levert een effectieve en constructieve bijdrage aan overleg van team en vaksectie;
5.3	vraagt en geeft feedback op het handelen van collega's;
5.4	zorgt samen met collega's voor een correct gebruik van materialen en schoolaccommodatie;
5.5	creëert draagvlak voor het belang van bewegen en sport in het curriculum;
5.6	positioneert samen met anderen doel en plaats van het leergebied lichamelijke opvoeding binnen het schoolbeleid;
5.7	werkt met collega's (onderzoeksmatig) samen aan de ontwikkeling en verbetering van het leergebied en het totale curriculum;
5.8	ontwerpt samen met (vak)collega's thema's, projecten en cursussen, waar bewegen en sport deel van uitmaakt.

* KVLO, 2013

5.6 / SAMENWERKEN MET DE OMGEVING VAN DE SCHOOL

In deze competentie ligt de focus op het organiseren van bewegen en sport op macroniveau, dus overstijgend aan de activiteiten van de onderwijsinstelling.

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding:

- 6.1 inventariseert interesse bij leerlingen voor buitenschools sport- en bewegingsaanbod;
- 6.2 herkent sporttalenten en adviseert over een passend binnen- en buitenschools sportaanbod;
- 6.3 ontwerpt buitenschools sport- en beweegprogramma in samenwerking met de omgeving;
- 6.4 bevordert aanbod voor leerlingen om in het verlengde van de school te bewegen en te sporten;
- 6.5 participeert in samenwerkingsverbanden gericht op sport en bewegen in en rondom de school;
- 6.6 toont zich ondernemend in de samenwerking op gebied van sport en bewegen met externe partners;
- 6.7 toont zich representatief buiten de school in de omgang met externe contacten.

5.7 / (ZELF)REFLECTEREN EN PROFESSIONEEL ONTWIKKELEN

In deze competentie zijn elementen opgenomen die garanderen dat de startende beroepsbeoefenaar na afronding van de opleiding zich verder kan ontwikkelen. Het kritisch omgaan met kennis en het doen van praktijkgericht onderzoek maken deel uit van deze competentie.

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding:

- 7.1 maakt zijn beroepsuitoefening en zijn opvattingen daarover tot onderwerp van gesprek en onderzoek;
- 7.2 werkt planmatig aan het onderhoud en de ontwikkeling van eigen kennis en bekwaamheid;
- 7.3 vraagt en gebruikt feedback van leerlingen;
- 7.4 vraagt en gebruikt collegiale hulp zoals supervisie en intervisie;
- 7.5 beoordeelt nationale en internationale kennis en kennisbronnen kritisch;
- 7.6 voert praktijkgericht onderzoek op gebied van lichamelijke opvoeding uit;
- 7.7 draagt bij aan valorisatie, het breder benutten van kennis uit onderzoek;
- 7.8 draagt bij aan het zoeken naar duurzame oplossingen;
- 7.9 drukt zich mondeling en schriftelijk duidelijk uit in de Nederlandse taal;
- 7.10 houdt zich aan de beroepscode LO*;
- 7.11 reflecteert op zijn persoonlijk handelen en functioneren als leraar.

* KVLO, 2013

SPECIFICATIE VAN KENNIS/6

**IN OPLEIDINGS-
KWALIFICATIES**

Kennis is een essentieel onderdeel van een competentie. Dit opleidingsprofiel verbindt de kennisdomeinen – die eerder door de verschillende opleidingen tot eerstegraads leraar LO zijn opgesteld in de ‘Kennisbasis LO’¹⁹ – aan de gemeenschappelijke opleidingskwalificaties. Per kennisdomein is steeds een voorbeeld van de bijbehorende kennis opgenomen.

¹⁹ Asperen, J. van., Aldershof, A., Driel, G. van, Haak, E. van den, Kruijsdijk, H. van, & Mulder, M.J., Kennisbasis LO, 2012

6.1 / INTERPERSOONLIJK HANDELEN

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding heeft kennis van:

- algemene psychologie, waaronder motivatietheorieën;
 - sociale psychologie, waaronder visies op groepen en groepsprocessen;
 - sociologie, waaronder cultuurverschillen;
 - modellen bij communicatie, waaronder verbale en non-verbale aspecten;
 - groepsdynamica, waaronder sociale ongelijkheid.
-

6.2 / PEDAGOGISCH HANDELEN

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding heeft kennis van:

- ontwikkelingspsychologie, waaronder ontwikkeling van spelgedrag;
 - pedagogiek.
-

6.3 / VAKINHOUDELIJK EN VAKDIDACTISCH HANDELEN

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding heeft kennis van:

- biomechanica, waaronder analyses van houdingen en bewegingen;
- anatomie, waaronder bewegingen van het menselijke lichaam;
- fysiologie, waaronder trainingsleer en het ontstaan en preventie van sportblessures;
- motorische ontwikkeling en motorisch leren, waaronder verschillende opvattingen over motorisch leren;
- didactiek lichamelijke opvoeding, waaronder het plannen, geven en evalueren van lessen (microniveau);
- activiteit specifieke methodieken, gericht op de maatschappelijk en regionaal meest voorkomende sport- en bewegingsactiviteiten en trendsporten.

6.4 / ORGANISATORISCH HANDELEN

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding heeft kennis van:

- didactiek lichamelijke opvoeding, waaronder samenwerken met andere vakken in thema's en projecten (mesoniveau);
- projectmanagement en organisatie, waaronder projectfasering.

6.5 / SAMENWERKEN MET COLLEGA'S

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding heeft kennis van:

- management en leidinggeven, waaronder methodieken op praktisch niveau en coaching;
- gespreksvoering, waaronder feedback geven en ontvangen.

6.6 / SAMENWERKEN MET OMGEVING VAN DE SCHOOL

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding heeft kennis van:

-
- didactiek lichamelijke opvoeding, waaronder maatschappelijke plaats en opdracht van de school en de relatie met lichamelijke opvoeding, overheidsbeleid met betrekking tot school en sport (macroniveau).
-

6.7 / (ZELF)REFLECTEREN EN PERSOONLIJK ONTWIKKELEN

De startende leraar Lichamelijke Opvoeding heeft kennis van:

-
- algemene didactiek, waaronder bevoegdheid en bekwaamheid van de leraar en het beroepsprofiel;
 - praktijkgericht onderzoek, waaronder de plaats en functie van toegepast onderzoek in de beroepsuitoefening;
 - verkennen, waaronder het kritisch lezen, interpreteren en beschouwen van wetenschappelijke artikelen;
 - dataverzameling, waaronder de relatie tussen onderzoeksinstrument, vraagstelling, onderzoeksontwerp en weergave van de resultaten;
 - verwerken van gegevens, waaronder eenvoudige statische bewerkingen;
 - implementeren en exploiteren, waaronder valoriseren, presenteren;
 - professionele ontwikkeling, waaronder persoonlijk ontwikkelingsplan;
 - filosofie, waaronder beroepscode.
-

LANDELIJK OPLEIDINGSPROFIEL

Dit landelijk opleidingsprofiel is in opdracht van het Hogescho-
len Sportoverleg (HSO) opgesteld door de opleidingsmanagers
van de zes hogescholen die de opleiding tot leraar Lichamelijke
Opvoeding aanbieden. Zij vormen samen het landelijk opleidings-
overleg ALOCO. Het profiel is conform de procedure van op- en
vaststelling van de HBO-raad²⁰ tot stand gekomen.

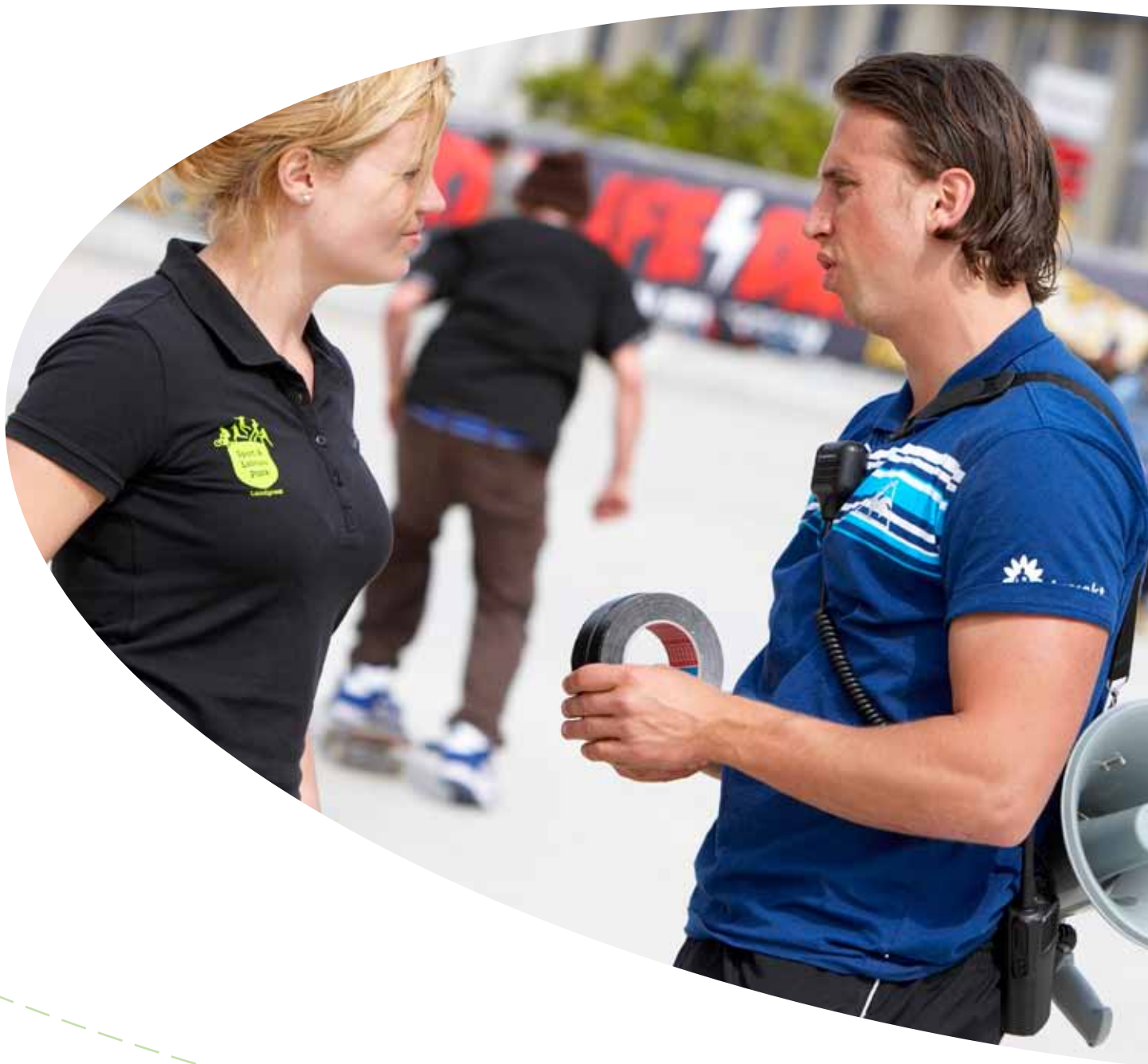
Gestart is met een 'terugvertaling' vanuit het beroepsprofiel
zoals dat is op- en vastgesteld door de KVLO. Aanvullend is
rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen in het werkveld
en het onderwijs waaronder de kennisbasis, de onderwijsco-
operatie en de hbo-vereisten. De KVLO kan zich vinden in dit
landelijk opleidingsprofiel: 'compleet, toch niet te omvangrijk,
helder leesbaar'.

²⁰ HBO-raad (2010)

VALIDATIE / 7

LITERATUURLIJST

- Asperen, J. v., Aldershof, A., Driel, G. v., Haak, E. v. d., Kruijsdijk, H. v., & Mulder, M. J. (Eds.). (2012). Kennisbasis docent lichamelijke opvoeding - een gedeeld fundament voor het opleiden van leraren lichamelijke opvoeding. Den Haag: HBO-raad.
- Bax, H., Driel, G. v., Jansma, F., & Palen, H. v. d. (Eds.). (2010). Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding. Zeist: KVLO.
- Bax, H., Haak, E. v. d., Klooster, T. v., Geerdink, F., & Palen, H. v. d. (Eds.). (2005). Gemeenschappelijke opleidingskwalificaties voor de lerarenopleidingen aan ALO's en sporthogescholen in Nederland, ALODO.
- Berndsen, F. E. M., & Paulussen, M. C. (2011). Examenvakken zonder specifieke opleidingen – een onderzoek naar mogelijke oplossingen No. 2127). Amsterdam: Regioplan Beleidsonderzoek.
- Brouwer, B., Aldershof, A., Bax, H., Berkel, M. v., Dokkum, G. v., Mulder, M. J., et al (Eds.). (2011). Human movement and sports in 2028 - een blik in de toekomst van lichamelijke opvoeding/ bewegingsonderwijs en sport op school. Enschede: SLO.
- Bussemaker, J., Bijsterveldt-Vliegenthart van, M., & Dijkma, S. (2008). Beleidskader sport, bewegen en onderwijs. Den Haag: Ministerie van VWS.
- Faber, J. (2010). Masterplan, bewegen en sport in het MBO: Van sprint naar duurloop MBO Raad. HBO-raad. Kwaliteit als opdracht (2009). HBO-raad. Procedure op- en vaststelling landelijke opleidingsprofielen bacheloropleidingen hogescholen (2010).
- KVLO. Beroepscode voor de leraar LO. Geraadpleegd januari, 2013, van <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?1949>
- Lucassen, J., Wisse, E., Smits, F., Beth, J., & Werff, H. v. d. (2011). Sport, bewegen en onderwijs: Kansen voor de toekomst - brede analyse 2010. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut.
- Onderwijscoöperatie. Herijking – het nieuwe voorstel bekwaamheidseisen (2012).
- Putten, H. v.d., Oostrom, H. v., Faber, J. (2012). Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl in en rondom de school. Woerden: MBO Diensten.
- Platform Sport, Bewegen en Onderwijs. Eindrapportage platform sport, bewegen en onderwijs - deelproject masterplan bewegen en sport in het MBO (2012).
- Veldhoven, N. v., & Vucht-Tijssen, L. v. (2011). Fundament onder de Olympische ambities - sectorplan sportonderzoek en -onderwijs 2011-2016. Arnhem: NOC*NSF.

BIJLAGE

A stylized, semi-transparent illustration of a person in a dynamic, athletic pose, possibly jumping or running, positioned on the right side of the page. The figure is rendered in shades of orange and grey, with motion lines suggesting movement. The background features two large, curved dashed lines, one in orange and one in grey, framing the central text area.

Relatie tussen de Dublin-descriptoren,
de HBO-standaard en het landelijk
opleidingsprofiel leraar Lichamelijke Opvoeding.

Dublin-descriptoren	HBO-standaard	Landelijk opleidingsprofiel leraar Lichamelijke Opvoeding
1. Kennis en inzicht Heeft aantoonbare kennis en inzicht ten aanzien van een vakgebied voortbouwend op en overtreffend ten opzichte van het niveau van het voortgezet onderwijs. <i>Heeft aantoonbare kennis en inzicht die het mogelijk maken met behulp van gespecialiseerde handboeken te functioneren op een niveau waarin aspecten voorkomen waar kennis van de laatste ontwikkelingen op het vakgebied nodig is.</i>	1. Gedegen theoretische basis	Hoofdstuk 6 Competenties: alle
2. Toepassen kennis en inzicht Is competent om argumentaties te ontwikkelen en verdiepen ten behoeve van probleemoplossing op het vakgebied. <i>Kan het werk of beroep professioneel benaderen.</i>	2. Onderzoekend vermogen 3. Professioneel vakmanschap	Competenties: alle met accent op 2, 3 en 7
3. Oordeelsvorming Kan relevante gegevens verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) ten behoeve van de oordeelsvorming. <i>Weegt bij oordeelsvorming relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten mee.</i>	4. Beroepsethiek en maatschappelijke oriëntatie	Competenties: alle met accent op 1 en 7
4. Communicatie Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen. <i>Kan informatie, ideeën en oplossingen overbrengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.</i>	3. Professioneel vakmanschap	Competenties: alle met accent op 4, 5 en 6
5. Leervaardigheden Bezit leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie aan te gaan die een hoog niveau van autonomie veronderstelt.	2. Onderzoekend vermogen	Competenties: 7

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Windesheim

**LANDELIJK
OPLEIDINGSPROFIEL**
LERAAR LICHAMELIJKE
OPVOEDING EERSTE GRAAD

Met daarin opgenomen
de gemeenschappelijke
opleidingskwalificaties
voor de lerarenopleidingen
Lichamelijke Opvoeding
in Nederland.